

— De hát ez nagyon korai; élteti még az isten nagyságodat számos évekig...

— Deme fiam, fogd a pennát, s írd:

„Én, Marinics-Horváth Ferenc, Vég-Gyula alkapitánya meggondolom ez mostani időnek nagy háborúságát...”

— Ugyan, minő álom háborgatta ígyennyire nagyságodat?

— Gyík formájú fenevadakat láttam, fiam. Egyik-másik harminc-negyen öl hosszú is lehetett... Itt lubickoltak a mocsárban, Sarkad felől, s röfögtek, mint a vadkan. Amerre elhaladtak, vérrel keveredett a víz. Vér folyt lábam előtt is, a Körösben. S ezüst kupából vérrel itatott éngem valaki...

— Alkapitány uram! Már engedelmet, de ily világoló értelem, az ágostai tanokra sziklaszilárdan építkező fő — hogyan hihet ludvércnyomásos álmainak? Az *értelem* ideje jött el, mióta Márton barát kalapácsa odcsapott a babonáknak s ostoba hiedelmeknek Wittenbergában, kifeszítve tételeit a vártemplom ajtajára...

— Írd fiam, ahogyan mondom: „Én, Marinics-Horváth Ferenc, Vég-Gyula várának alkapitánya, meggondolom ez mostani időnek nagy háborúságát, ki mostan e szegény Magyarországra jövendő, főképen Gyula várára és városára, kikben énnekem az én fejemet és életemet az úristen segítségével jókedvvel kell szerencsére vetnem, az közönséges keresztényeknek ellensége és dühössége ellen, az török ellen...”

Megzörrent az ablak.

Világos s tiszta elmék neveltje, Szikszai Fabricius Demeter, a tudományok és művészetek magisztere borzadva ugrott talpra: mintha messzünnen, a sarkadi mocsarak felől gyík formájú fenevadak nyüzsögtek vón' elő... S mintha egyikük a vár világos ablakát is megkocogtatta vón' okádék pófájával.

V. Bazsonyi Arany: Fekete templom